

Kan Bach zo'n instrumentale combinatie wel hebben?

Het Calefax Rietkwintet. Oliver Boekhoorn, hobo, Ivar Berix, klarinet, Raaf Hekkema, saxofoon, Jelte Althuis, basklarinet en Alban Wesly, fagot. *Die Kunst der Fuge* van Johann Sebastian Bach. Arrangement: Raaf Hekkema. Concert van de Vereniging voor Kamermuziek Wageningen. Gisteravond in de Aula van de Landbouwuniversiteit in Wageningen

Door WIL KOX

De Wageningse Vereniging voor Kamermuziek had gisteravond een dubbele primeur. Voor de eerste keer in haar geschiedenis werd *Die Kunst der Fuge* van Bach integraal uitgevoerd. Op zichzelf is dat al bijzonder. Maar, nog nooit ver-

toond of gehoord, was de instrumentale bezetting. Bach had zich zeker niet kunnen indenken dat zijn laatste meest abstracte opus, waarin hij bij wijze van testament nog zijn naam in de laatste onvoltooide fuga heeft verwerkt, ooit zou worden uitgevoerd voor de combinatie: hobo, klarinet, saxofoon, basklarinet en fagot. Van deze combinatie was uiteraard de klank van de hobo, zij het niet als authentiek instrument, voor de Bachliefhebber het meest vertrouwd. Met betrekking tot de andere instrumenten was het wennen. Het voordeel van deze instrumentale combinatie was wel de grote mate van helderheid in de muzikale

figuratie. Het gaat bij deze muziek, die zich tot op heden niet gebonden weet aan welk instrument dan ook, om het meest strenge contrapunt dat men zich maar kan indenken. Maar ook om het meest inventieve. Al die vondsten, ware acrobatische staaltjes van stemvoering, zijn gebaat met de grootst mogelijke doorzichtigheid in klank. Het is de verdienste van dit kwintet, dat samen met de VVKW deze première heeft aangedurfd, op dit punt voorbeeldige eisen van technische beheersing en muzikale expressie in te willigen. Dat het een première-karakter betrof bleek wel uit de hernieuwde inzet bij Contra-

punctus VIII. Één onbewaakt ogenblik is in dit werk levensgevaarlijk. Maar als geheel leverde men de hele avond zowel delicaat als dynamisch spel. Dat komt zonder meer het predicaat 'zeer goed' toe. Aparte voorbeelden van virtuositeit bleken de vier tweestemmige canons die als een rode draad door het geheel lopen. Daarin konden de spelers met name hun individuele speeltechniek op glansrijke vaak uiterst beweeglijke wijze laten horen. Als men in Wageningen nu nog niet weet wat contrapunt is dan is men tijdens dit lange muzikale verhaal, dat zich afspeelt in de toonaard van d kleine terts, toch

weggedoezeld. Best te excuseren trouwens. De vraag tenslotte blijft of Bach voor deze combinatie wel kan. Aan de ene kant kan het, omdat de muziek van Bach zo sterk is dat zij bestand is tegen wie of wat dan ook. Aan de andere kant lijkt het concept van de muziek van Bach toch zo verweven met de wereld van klavier (clavecimbel vooral), orgel, barokorkest en koor, dat alleen al de klank van bijvoorbeeld de saxofoon hier wel zeer vervreemdend werkt. Daar komt nog bij dat de integrale uitvoering van *Die Kunst der Fuge* een opmerkelijke aanslag betekent op het uithoudingsvermogen.